

Štev. 21.

Leto 2.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrtletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, Karla Marksa trg 2 (prej Turjaški trg), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽJ

Strokovne organizacije in politične akcije.

Današnje razmere železničarjev in delavstva sploh, so postale tako neznesne, da nastaja zopet staro vprašanje, ali se strokovne organizacije morajo zares vzdrževati vseh političnih akcij in so popolnoma in za vsako ceno postaviti na politično nevtralnost. To je staro vprašanje, ki je vzbujalo že toliko razgovorov, preprirov, kritik in posebno — zlorab in demagogij raznih tipov, ki ne razločujejo besede politika in strankarstva. O strankarski nevtralnosti ni nobenih raznoglasij, oziroma o strankarsko-politični nevtralnosti. Politična nevtralnost pa je sedaj zopet zastavila vprašanje, češ, ali je res koristna ta nevtralnost.

Zato treba nekoliko pogledati okrog sebe in preiskati, ali je politika nekaj, kar stoji ob strani in se strokovnih organizacij in s tem njih članov ne tiče, ali pa da politika vsako minuto zadeva vsakega. In to pri vsakdanjem kruhu.

Mi železničarji smo takorekoč v prvi vrsti odvisni od politične situacije. Lani in letos, da ne bomo segali nazaj, je vsled nezadostnega kredita bilo reduciranih tisoče železničarjev. Mezde so se znižavale. Delovni čas se je skrajšal, ne v korist delavcev, nego v njih škodo, ker se jim je s tem skrajšal zaslužek. Razne premije so se zniževale in odpravljale. Vse to zato, ker je bil v Narodni skupščini določen premajhen kredit. In kdo je Narodna skupščina? Politični forum je in vse intervencije našega »Saveza«, kot strokovne organizacije so zadevale na odgovor: »Nema kredita«.

To, kar se pa sedaj dogaja, pa je prav posebno pripravno, da se delavskemu razredu dokaže, da vse meščanske stranke vodijo brezobzirni razredni boj in da je v vseh gospodarskih in drugih ustavah politična borba proti delavstvu praznovala veselo vstajenje. Le poglejmo predlog, ki je pravzaprav zahteva finančnega ministra, da se mora bodoči proračun znižati za 10%. To pomeni za nas železničarje, (pa tudi za vse druge) da se imajo za 10% znižati naši prejemi, prokleta trdo zaslužen — ker drugod se ne bodo znižali. Zadeva komercializacije stoji pred nami in nam dvomno namigujejo: Mogoče Vam, železničarji bo bolje, mogoče Vam bo slabše. Ker jaz, komercializacija, hočem tudi živeti in to dobro živeti, ker slabo življenje mi ne prija. In tako naprej. Vse to se vrši na političnem polju, v Narodni skupščini, na volitvah — kar je politično dejstvo — izvoljenih poslancev in ministrov.

Od takrat, ko se je delavstvo, in železničarji posebej, ustrašilo besede politika in jo zamenjalo s nesrečno besedo: strankarstvo, (češ strankarstvo in politika je eno in isto, kar pa niti od daleč ni res) je politična oblast prepovedala stavko. Stavka železničarjev, povsod priznana skrajno sredstvo strokovnega boja, je odpravljena. Zakon o zaščiti države, sklenjen v Naroni skupščini, torej na političnem forumu, stiska tudi strokovne organizacije. Vsak organiziran nastop za zboljšanje svojega mizernega položaja, se slika kot politično udeleževanje (namreč buržuazija res tako izrablja besedo: politika). Stavka pekovskih pomočnikov letos v začetku oktobra, ki je izbruhnila za zboljšanje svojega položaja in odpravo nočnega dela, je bila od pekovskih

mojstrov očrtana kot boljševiško delo in je to zlorabljanje strokovne borbe strokovno organiziranih spravilo policijo na plan.

Tako buržuazija povsod nastopa proti delavstvu in njegovim strokovnim roganizacijam politično, po svojih agentih pa temu delavstvu pripoveduje o organizacijah, ki naj bodo nevtralne in samo stanovske in naj se le bore vneto za svoj vsakdanji kruh v teh organizacijah. Politiko pa naj puste pri miru, naj se z njo peča gospod.

In mnogi, ki ne mislijo več, kakor to, kar se jim pove, to odobravajo in se tega držijo.

Pa saj tudi drugače ni mogoče. Že pri Marksu se nahaja stavek, ki pravi, da vse gospodarske borbe, ki se morajo vršiti v meščanski družbi, pri gotovi razvojni stopnji družbe prekoračijo vsak okvir in zavzamejo obliko politične razredne borbe.

In ravno to se je zelo razvilo že med vojno in po vojni se tako naglo razširjalo, da je razredni boj sprejmal vedno ostrejšje oblike. Ves razmah industrije, združevanje zavodov, udušitev majhnih obratov, naraščanje kartelov in trustov, ki obvladujejo cele države, vse to je dvignilo moč kapitalizma. Mi vidimo iz vseh primerov, kako racionalizacija vedno bolj in bolj izrezava človeško moč in vodi k vedno večji brezposelnosti in bedi. Poleg tega politika, ki jo kapitalizem izvaja v vseh državah, ustvarja ozračje, ki vodi vedno k večjim zmedam in ustvarja tak položaj, ki je nevaren celo za kapitalizem. Da se reši, poskuša vse in se loteva brezobzirno vsega — na stroške delavskega razreda. Zato narašča med kapitalisti tudi odpor proti socialnim pridobitvam in povsod, kjer poskuša delavstvo svoj položaj izboljšati, povsod tam gazi kapitalizem vse zakone, ki zagotavljajo delavstvu udeleževanje na strokovnem in na političnem polju. Pri nas železničarjih so dokazi na dlani. Zakon o zaščiti delavcev določa delavske zaupnike. Naše zahteve so zaman, da se priznajo na železnici. Zgodilo se je celo, da je v ministrstvu pri intervenciji svojčas bilo izraženo, da se to ne dopusti in da se tistega gospoda v ministrstvu zakon o zaščiti delavcev ne tiče, ker ne mara sovjetov. Kakor da so delavski zaupniki kakšni sovjeti. V tekstilnih tovarnah, posebno novih, ki so v Kranju in Trzinu, se odpusti vsakega zaupnika, za katerega uprava otvarne izve. Organiziranih delavcev te tovarne nočejo in jih (pod gotovo drugo pretezo) kar odslavlajo, če kateri hoče organizacijo — vkljub temu, da ustava, osnovni zakon naše države to določa.

Strokovne organizacije so danes ravno radi teptanja teh zakonov (saj se pragmatika železničarjev tudi gazi, ako gre za pravico delavca, oz. uslužbenca) postavljene v sredino politične arene. Zato ni treba iti daleč po dokaze. Ker vsak akt zakonodaje, naj bo gospodarskega, notranjega — ali zunanega — političnega značaja, reže globoko v gospodarski in življenski položaj delavca ter se krvavo dotika eksistence. Pa naj govorimo o socialnih zakonih, tiskovnem zakonu, o trgovski in carinski politiki. Povsod prihaja pri tem vprašanje gospodarskega razmerja delavcev, pri katerem imajo zopet govoriti strokovne organizacije. Ker

govorili smo že o socialnem zakonu, ki je zakon o zaščiti delavcev. Ne upošteva se ga.

Tiskovni zakon? Morda se bo kdo začudil. Ali res je. Svinjarije, ki se gode na progi od raznih gospodov napram progovnemu delavstvu, so take, da jih je treba pokazati javnosti. Ali zapisati in tiskati — potem pa biti tožen, priče zbegane, ker se jim preti z odpustom, si ne upajo v drugič potrditi in obsodba je tu. Tako se lovi za vrat proletarski tisk.

Stanovanjski zakon je zopet ona taka politična zadeva, ki grabi delavstvo v prvi vrsti za vrat. Strokovna organizacija se naj ne meša v to? Zato ker je strokovna? Tu se jasno vidi, da je naravnost primorana lo-

titi se tega političnega vprašanja in s tem nevtralnost kršiti. Kdo je proti temu?

Zato ponavljamo še enkrat, stoji danes delavski razred v sredini politične arene in se mora, hočeš — nočeš, boriti tudi na političnem polju. Kdor govori drugače, je v službi tiste gospode, ki tlači proletarijat s političnimi metodami, ki pa hočejo, da se proletarijat vseeno drži svojih nevtralnih strokovnih organizacij in politiko naj prepušča gospodom.

Danes je boj med razredi vedno ostrejši in postavljen na končno smer. Zato postaja ta boj tudi vedno bolj odločen, ki ga ima izvojevati proletarski razred z gospodujočim razredom.

Zajedničkim silama napred!

25. oktobra og. navršilo se pune dve godine, od kako je klasni železničarski pokret prekinuo sa prošlošću, prošlošću punom razbijenosti, razjedivosti, slabosti i neuspjeha, da ju zamijeni sa boljom budućnošću: sa zbiranjem i ujedinjenjem svih železničarskih organizovanih snaga, koje su mu nužne i preduslov za uspješniju obranu njihovih klasnih interesa. Površnost u ocenjivanju železničarskih klasnih potreba zamijenjena je sa konstruktivnim i plodonosnim radom oko pribiranja njihovih snaga, svega što je svijesno i čestito, da se digne i podje u borbu: za zaštitu u radionici i na pruzi; za 8-satni radni dan; za zaštitu od redukcija službenika i njihovih plata; za zaštitu stečenih i zagarantovanih prava; za unapredjenja; za pravedan postupak; za godišnje odmore; za zaštitu za slučaj bolesti, nesreće, starosti i iznemoglosti. Započela je era pribiranja i organizovanja snage, da i železničar dodje do boljeg života i do svojeg ja, kojeg mu se sve grublje oduzima. U ropski raspoloženom železničaru počeli smo buditi duh čovjeka i borbeni smisao za prava čovjeka. Sve to sa mnogo više uspjeha i sa najboljim izgledima za dalnju budućnost, i u tome i izbija sva veličina i vrednost ove minule dvogodišnjice.

Na dobu dve dogine unatrag može se klasni železničarski pokret sa ponosom osvrnuti. Od desetak razbijenih i beznačajnih organizacija džinovskom snagom sve se više uzdiže nesalomivi autoritet »Ujedinjenog Saveza Železničara Jugoslavije« i snaga jedinog klasnog železničarskog pokreta u našoj zemlji, koja prkosi svima neprijateljima i preprekama, proširujući svoje korenje sve dublje među izrabljeni i ispačeni železničarski proletarijat, stvarajući mu tako sigurnu zalogu bolje budućnosti. U našem dvogodišnjem radu živo se ispoljila ona znamenita marksistička istina: proletarijatu obezbjeduju snaga i napredak samo ujedinjene sile. I danas je jasno: železničarske interese može da brani i

ispravno pretstavlja samo jedna i jedinstvena organizacija. Dve ih mogu samo upropašćivati. Otuda i sve jači priliv novih snaga u naš Savez. Danas su već jasno opredjeljena dva fronta: žuti — poslodavački, na čelu sa žutim železničarskim udruženjima, klasni i borbeni, na čelu sa našim ujedinjenim savezom. Pa izbor organizacije više nije za nikoga težak: ili protiv sebe pa u žute, ili za sebe pa k nama. To, na sreću, ispravno uvidja i sve veći broj železničara i naši se redovi sve više jačaju.

Kruna uspjeha dvogodišnjeg rada ujedinjenog klasnog železničarskog pokreta je svakako i formalno stapanje u naše redove Bosansko-Hercegovskog Saveza Železničara, koje izvršeno 9. oktobra og. Definitivnim prilaskom drugova Bosanaca u zajedniški borbeni front naše su snage moralno i materijalno pojačane, a time su pojačani i izgledi daljih uspjeha i napredovanja. Mi drugovima Bosancima čestitamo na izvršenom koraku i želimo, da koristi od istoga u skorom vremenu uvide i osjete. Njihov prilaz nama daje novih potstreka za izgrađivanje i podizanje naše organizacije, koja, evo, postaje sve veća i svima nama zajednička, a koja u radu zajedničkim silama mora prije ili kasnije postati ono što svi želimo: neostupni branitelj i pomagač svega železničarskog proletarijata u svima nevoljama.

Naš put je ispravan. To dokazuje zaključak bosanskih drugova, koji nanj nebi išli da nisu bili sigurni njegove ispravnosti. Mi odlučno vjerujemo, da će na taj put doći i svi oni, koji ujedinjenje i klasne železničarske interese još potcijenjuju i podržavaju se po strani. Tim putem moramo složno i istrajno nastaviti. To nam nalazu potrebe kruha i prava za bijedne železničare. Na tom putu podjimo i u buduću, kao zadnje dve godine, zajedničkim silama napred, pa konačni uspjesi neće izostati. Koliko snage — toliko prava. Oslobođenje naše — mora biti i djelo naše.

Kdo je stavkokaz?

»Enotnost« — glasilo dekalistov porabi vsako priliko, da nadaljuje svoje razdiralno delo med organiziranimi sodrugji, ker so ji pač vse organizacije, ki nočejo biti poslušno njihovo ocrodje, ampak delajo z lastno pametjo za interese organiziranih, trn v peti. Nešteto dokazov imamo za to in nešteto dokazov smo dokazali lažnjivost člankov »Enotnosti«, a niti enkrat ni »Enotnost« svojih laži popravila.

Tudi sedaj je »Enotnost« izrabila stavko pekov v Ljubljani ter s svojimi članki nesramno v najhujšem boju

padla pekom v hrbet in se s tem, da je širila med nje malodušje in tendenciozno zavite članke, postavila direktno na stran kapitalistov in v enotno fronto s »Slovincem«. Ni jim pa zadostovalo le to, ampak na en mah so hoteli ubiti dve muhi ter izkazati kapitalistom še eno uslugo — zanesti v železničarsko organizacijo spore in prepire, oblastj vodstvo in na ta način ako le mogoče, omajati trdne temelje organizacije in jo uničiti, kot so uničili rudarsko organizacijo.

Žika je samo ena. Zaradi izredno dobrega okusa ima vedno več prijateljev. Ni čudno, če se pojavljajo tudi ponaredbe. Pri nakupu pazite zato na ime »Žika«. Ime »Žika« zadostuje. Napišite to ime v nakupovalno knjižico in dobili morate pravo »Žiko« v rdečih zavrtkih.

Pretežna večina železničarjev ne naseda več tem demagogijam in tudi napadi ter pozivi v zadnjih dveh »Enotnostih«, zlasti v oni, ki so jo zastonj razposlali neštetim železničarjem, niso rodili od njih željenega uspeha. Od 46 podružnic in sekcij se je oglasila le ena sama in še ta ni postopala po njih direktivah, ampak je zahtevala le pojasnila.

Z ozirom na razne napade na predsednika s. Kovača smo poslali vsem podružnicam in sekcijam »Zaupnika« v katerem je točno podan dejanski stan in potek stavke, ki je bil ugotovljen soglasno na seji »Strokovne komisije«, Zveze živilcev, Savez žel. Jugoslavije in stavkovnega odbora.

Poleg v »Zaupniku« navedenih dejstev je seja ugotovila sledeče:

Napad na »Delavsko pekarno« je izšel s strani klerikalcev, katerim so se vpregli v voz dekalistični vodje okrog »Enotnosti«. Kajti »Slovenec« z dne 14. oktobra je napisal sledeče:

Zadnja »Volksstimme« trdi, da je naša informacija o stavkokaštvu socialističnih voditeljev ob priliki stavke pekovskih pomočnikov le »pobožna želja klerikalcev«. Pisec v »Volksstimme« naj si ogleda 38. številko komunistične »Enotnosti«, kjer bo našel dokaz soc. izdajstva nad delavstvom!

38. številka »Enotnosti« je pa izšla prav isti dan 14. oktobra, ko je to »Slovenec« napisal. To je dovolj jasen dokaz, da stoji nekateri dekalistični vodje v službi klerikalcev, odnosno pekovskih mojstrov. Nadaljni dokaz dekalističnega hlapčevanja je to, da so v »Enotnosti« stalno poročali, kako da se stavka krha, da je vedno več stavkokazov, skratka širili so take vesti, ki utegnejo samo škodovati pekovskim pomočnikom in koristiti mojstrom.

Resnica glede vloge »Delavske pekarnice« v stavki pekovskih pomočnikov je ta-le:

Delavske produktivne zadruge so se ustanovljale in se ustanovljajo poleg drugega s tem namenom, da v času stavke podpirajo stavkajoče s tem, da jih zaposlujejo. Tako so tipografi za časa velike stavke stalno delali v mariborski »Ljudski tiskarni« in to v mnogo večjem številu, kakor običajno.

Pri pekih je pa ta stran še važnejša, kajti v pekovski stroki prevladujejo mali obrtniški mojstri, ki v času stavke sami pečejo kruh. Pekovske mojstre se da premagati le s tem, da stavkajoči v čim večjem številu delajo v delavski produktivni zadruzi, da ta napolni trg s svojim kruhom in gospodarsko stisne one podjetnike, ki se branijo sprejeti zahteve pomočnikov.

V tem oziru so stavkajoči napravili veliko napako, da so prezrli sklep odbora svoje organizacije, ki je sklenila, da bodo pomočniki v slučaju stavke delali v Del. pekarni v treh izmenah. Prav tako so napravili napako, da niso šli takoj delati tudi k onim podjetnikom, ki so bili tudi takoj pripravljene sprejeti zahteve stavkajočih. Stavkovni odbor je imel v tem oziru pravilno stališče, toda bil je preglasovan. Ne da se še točno dokazati, kdo je zanesel med stavkajoče to napačno mnenje. Na vsak način je bil sklep, da se

ne dela tudi pri onih podjetjih, ki so sprejela zahteve — le v korist onih malih mojstrov, ki so sami pekli kruh in odvezali odjemalce kruha velikim podjetjem, v katerih se je stavka čutila. Istotako je bil v interesu reakcionarnih mojstrov napad na »Del. pekarno«. Pisanje »Slovenca« je torej povsem razumljivo. Nerazumljivo pa je, da je temu nasedla tudi »Enotnost«.

Seja smatra, da oni sodruzi funkcionariji, ki so pomagali »Del. pekarni« niso naredili prav z ozirom na psihološko razpoloženje. Priznava pa jim, da jih je pri tem vodila dobra volja, da rešijo delavsko produktivno zadruzo pred klerikalnimi mojstri. Seja ugotavlja skupaj s stavkovnim odborom pomočnikov napako stavkajočih in nepravilnost funkcionarjev ter izražajo prepričanje, da so si pridobili pekovski pomočniki izkušnjo kako se ne sme in kako se mora voditi stavka.

Napade v »Enotnosti« smatra seja za provokatorske in škodljive tako za pekovske pomočnike kakor za razredne strokovne organizacije. Z vsemi temi napadi skušajo dekalistični vodje razbiti enotne strokovne organizacije, ki so jih preje sami zagovarjali. Dokaz temu je, da pripravljajo dekalistični vodje razbijasko organizacijo rudarjev proti obstoječi enotni »Zvezi Rudarjev Jugoslavije«.

Skupna seja vseh strokovnih organizacij pozivlja vse delavce, vse člane in pristaje enotnega delavskega gibanja, da zavrnejo vso klerikalno-dekalistično demagogijo, da ne verujejo nikakim vestem nasprotnikov in da se trdno oklenejo svojih enotnih organizacij.

Klerikalci so 1920. l. z vsemi podlimi sredstvi razbili tedaj mogočno delavsko gibanje. Po istem receptu delajo danes, ko se delavsko razredno gibanje znova utruje.

Bodite zreli in se zavedajte tega, da je vsa delavska moč samo v slogi in enotnosti!

Strokovna komisija, Zveza živilskih delavcev, Savez Železničarjev Jugoslavije.

Vse sodruge, ki se za to zadevo zanimajo, opozarjamo na tozadevne članke v »Delavcu« od 25. okt. 1927.

Vsem sodrugom pa kličemo: **Pravice si bomo priborili le v enotni razredno bojni organizaciji. Kdor dela proti enotni organizaciji, je naš sovražnik, pa čeprav nosi delavsko krinko. Jačajmo savez, pripravljajmo se na borbo, v kateri bomo, enotni in rami ob rami z ostalim proletarijatom tudi zmagali.**

Centralna uprava SZJ.

Radio večer.

Internacionalna transportna federacija v Amsterdamu priredi v soboto dne 5. novembra 1927 radio koncert. Oddajala bo radio postaja Hilversum na Nizozemskem.

Začetek točno ob 8.50 zvečer. Začetek bo oznanjen z besedami: »Hier ist Hilversum-Holland-Arbeiter Radio Amateur«. Dolžina valov je 1060 m.

Začetek koncerta je odigranje internacionalne. V pavzi, to je okoli 10. ure zvečer bo govoril sodr. Fimmen, glavni tajnik naše internacionalne v petih jezikih in sicer angleškem, nemškem, švedskem, francoskem in holandskem.

Opozarjamo na ta radio koncert vse sodruge, ki imajo morda priliko pri kakem posestniku radio aparata poslušati.

vsako moč do lastne volje, vsako spoštovanje do samega sebe; živijo brez vsakega prepričanja iz dneva v dan, brez prave zavesti, da so ljudje. Ti, delavec-revolucionar, pogledaj jih, kako jim ob volitvah gleda frakelj iz žepa in se še s ponosom trkajo na svoja prsa, — ko voli tebe svojega mesarja. Delavci, učimo se biti ponosni in značajni! Izogibajmo se alkohola. V alkoholu si nevede pokvarimo naše življenje. Preveliko uživanje alkohola uniči v nas vsaki čut spoštovanja, vsako napredno misel, napravi nas nezavedne, apatične, obenem še pohlevne sužnje svojih gospodarjev, čestokrat pa nas dovede do živalskih dejanj. Ko opazimo sledi uničujočega alkoholizma na našem že tako utrujenem organizmu, je navadno že prepozno. Navadno se prične v soboto zvečer, ko je v žepu še kromen teden-ski zaslužek. Najprej se gre v gostilno na en kozarec vina. Pravijo, da si po enem tednu garanja malo dušo privežejo ker ne stori slabo. Prav! Ali po enem kozarcu pride drugi, tretji in četrti in tako naprej, dokler se ne vsedejo v skupno

Pokret železničara u Bosni i Hercegovini.

Nakon stanke u vijestima o našim suborcima iz Bosne i Hercegovine možemo sada objaviti samo najbolje. Drugovi železničari te pokrajine prekinuli su sa svojom zasebnošću i pokrajinošću i stopili su definitivno u velik i jedinstven naš ujedineni savez. Više nismo dvoje već jedno, jedna duša i jedno tijelo. Zajedničkim radom i zajedničkim silama kročiti ćemo napred, a ta zajednica obezbjediti će nam i toliko željene uspjehe u našoj borbi. O izvršenom ujedinenju za sada u kratko izvješćujemo sljedeće:

Vandrena godišnja skupština Saveza b.-h. željezničara.

Savez bosansko-hercegovačkih željezničara održao je 9. oktobra o. g. u Radničkom Domu u Sarajevu Vanrednu Godišnju Skupštinu sa dnevnim redom: 1. Izveštaj savezne uprave i 2. Pristupanje Ujedinenom Savezu Željezničara. Skupština je bila vrlo dobro posećena a otvorio ju je drug Đorđe Đurić, koji je u svom pozdravnom govoru ukazao na njen značaj i potrebu ujedinenja sa Ujedinenim Savezom Željezničara.

Sekretarski izvještaj podneo je drug Tomo Zima. Iz toga izvještaja videlo se da je Savez poslednjih šest

meseca održao čitav niz konferencija u Sarajevu i provinciji te preduzeo nekoliko intervencija kod Ministarstva Saobraćaja, Generalne Direkcije i Oblasne Direkcije u Sarajevu.

Iz podnesenog blagajničkog izvještaja videlo se da je Savez za pokriće svojih izdataka morao unekoliko dirati i svoju uštedu.

Izveštaj u ime nadzornog odbora podneo je drug Ivan Turić, koji je izvestio, da je poslovanje Saveza bilo ispravno.

O pitanju ujedinenja referisao je drug Tomo Zima, koji je izneo sve argumente koji govore za to ujedinenje i pozvao Skupštinu, da u duhu dosadašnjih nastojanja Saveza u tome pogledu donese konačnu odluku o ujedinenju.

Posle opširne rasprave po tome pitanju donesena je ogromnom većinom glasova odluka, da Savez pristupi Ujedinenom Savezu Željezničara.

Na kraju pretresan je pravilnik USZJ, koji je, posle kraće diskusije, u celosti usvojen.

U završnoj reči drug Đurić je pozvao sve prisutne, da svim silama porade na jačanju i izgrađivanju svoje organizacije, bez koje su oni nemotni i ne znače ništa.

Другови Босанци поводом изврше-ног уједињења.

Поводом пристапа босанско-херцеговачких железничара Уједињеном Савезу Железничара Југославије.

9. октобра ове године остаће у историји развитка класног синдикалног покрета железничара и подизања њиховог јединственог савеза један значајан датум: тога дана однели су најиме босанско-херцеговачки железничари, организовани у Савезу Б.-Х. Железничара, одлуку о свом ступању у организациону заједницу Уједињеног Савеза Железничара Југославије.

После горког седмогодишњег искуства распада, међусобне братоубилачке борбе и организационе слабости — услед чега су они падали у све дубљу материјалну и духовну беду — босанско-херцеговачки железничари су коначно увидели да је једини излаз из лога стања поцепаности, слабости и беде — стварање духовно и организационо јединствене и снажно класне организације железничара. Они су зато пуне две године будним оком пратили успешан и предан рад другарског Уједињеног Савеза Железничара, дошавши, коначно, до закључка да он заиста истински заступа интересе железничара и искрено ради на њиховом организационом уједињењу у целој земљи. Дошавши, дакле, једном до тог закључка железничарских

снага насупна потреба момента и предуслов сваке успешне борбе, њима се није било тешко одлучити којим ће правцем. И они су 9. октобра, на својој ванредној скупштини, донели одлуку о уједињењу Савеза Босанско-Херцеговачких Железничара са Уједињеним Савезом Железничара Југославије.

Поздрављајући овај значајан догађај проширења и новог јачања јединствене заједнице железничара, који указује на њему лепшу будућност, позивам све босанско-херцеговачке другове железничара да у ту заједницу уђу одушевљењем и полетом за даљи рад и борбе како би и нама ускоро сванули бољи дани!

Заједничким силама — ка заједничким успесима!

Томо Зима.

Финансијско пословање Савеза Бос.-Херц. Железничара

Благajнички извештај од 1. априла 1927. до 30. септембра 1927. године.

ПРИМИТАК:

Предмет	Дин
Салдо 31. III. 1926	12.576.90
Члански улози по Дин 15	21.065.—
Члански улози по Дин 10	1.450.—
Уписнина	620.—
Члански улог подружнице	6.010.—
Од пореза на потпоре	383.89
Разни	62.—
Укупно	42.167.79
	42.167.79

Sp. Janez:

Proletarec in alkohol.

Ali ste že kdaj opazovali tiste nesrečneže pod kostanji v Ljubljani ali na periferiji mesta, ki tavajo po ulicah, se oprijemljejo vsakega še tako poniževalnega dela, samo da zaslužijo par dinarjev, ki jih potem takoj potrošijo za uničujoče žganje. Obrazi teh nesrečnežev so predčasno ostareli, tresejo se, raztrgani in umazani so, brez družine, pa če jo imajo — so od nje osovraženi! Ti nesrečneži preživijo svoje življenje za plotom, zaničevani in zasramovani od človeške družbe, brez varnega zavetja in gorke postelje. Življenje jim je v posmeh, brez smehljaja na obrazu in brez sreče; samo v uživanju alkohola imajo trenutno veselje. Zapomnite si, da ti nesrečneži, ki tvorijo toliko zla v današnji kapitalistični družbi — ti nesrečneži, pravim, če se nam že ne smilijo, se nam studijo. Tudi ti so bili nekdanj delavci kakor mi, kakor mi so delali v tovarnah in živeli skromno od prisluženih grošev, ali propadali so polagoma v pijančevanju, zgubili so

družbo in se pije in prazni kozarce. Pri tem pozabijo na ženo, ki čaka doma, pozabijo na male otročiče, ki tudi nestrpno čakajo očeta. Pije se in pije, dokler jih krčmar s silo ali policaj s pendrekom ne zapodi iz gostilne. Ko se naposled dvignejo pijani, umazani, opotekajoč se, pridejo po veliki muki domov. Tam se začno kregati, psovati ter tepsti žene, ki jim pokažejo dolg, ki so ga naredile tekom tedna za družino.

Drugi dan je nedelja. Ako je v žepu še kaj ostalo, se ponavlja kakor prejšnji dan. — V pondeljek pa se žalostno vrnejo na delo ter se le s težavo zopet privadijo. Še pred tem seveda skočijo še na kozarček žganja, ki ga spijejo na upanje, da si popravijo želodec.

Tako počasi, počasi pozabijo, da so očetje, da so možje, da so razredni borci. Alkohol zadobiva svoj pogubonosni vpliv na živce. Iz njih napravi sužnje. Pričnejo se tresiti, nezmožni so za delo. Tako se polagoma podajo na cesto . . .

Ne opravičujmo se, kakor je naša navada z zatrjevanjem, da se moramo gotove čase opijaniti, da poza-

bimo na tisoče in tisoče skrbi, ki nas tarejo!

Naše stališče se gotovo ne bo spremenilo na podlagi neumnih protestov in sklepov, ki se napravijo med vživanjem alkohola. Zapomni mo si, da le zdravje in izobrazba ter trdna volja v zmagi proletarske osvoboditve iz spon buržuazije in alkohola je naša rešitev!

Izogibljimo se tedaj gostiln, ne iščimo razvedrila in idealistov po umazanih krčmah, ne zapravljajmo dragocenega časa v brezplodnih gostilniških govorancah. Shajamo se raje v čitalnicah in premišljajmo o tem, kako združiti zdrav in razredno zavedni proletarijat in ga pripraviti do tega, da bo sposoben za boj in osvoboditev. Poskusimo se ozdraviti vse — povsod in na vseh panogah, vrzimo od sebe vse, kar nas zastruplja in kar nas loči; zmagovalec ne bo alkoholist, marveč zdrav delavec. Zato proč z alkoholom in nikotinom!

Ponatisnili smo ta članek, ki ga je spisal sodrug železničar, po »Delavski Politiki« ter priporočamo vsem sodrugom, da ga pazno prečitajo.)

ИЗДАТАК:

Предмет	Дин
Посмртине	1.000.—
Путне потпоре	1.350.—
Болесничке потпоре	3.360.—
Делегације и интервенције	5.870.—
Изванредне потпоре	500.—
Управни трошкови	1.229.60
Инвентар	390.—
Летаца и агитациони трошак	1.340.—
Новине	2.473.—
Квота У. Р. С. С. Ј.	1.283.30
Стан, светло и игрев	1.240.—
Хонорари	7.100.—
Подружници од улога	4.207.—
Разни	99.—
Укупно	32.141.90
Салдо 30. септембра 1927	10.025.89
	42.167.79

ИЗКАЗ ИМЕТКА:

Предмет	Дин
Готовине у благајни	4.232.53
Уложак у банци	5.793.36
Вредност књиж. и инвент.	268.522.—
Укупно Дин	278.547.89

Сарајево, 30. септембра 1927.

Секретар: Т. Зима.

Благајник: у. з. В. Преданић.

Председник: Гј. Гјурђ.

За надзорни одбор: Председник: Ј. Туриф.

Шиканирање радионичких радника.

Жале нам се радници из сарајевске железничке радионице на рачуновоју г. Ресуловића и благајника г. Имамовића да су и сувише комотни при израчунавању и исплаћивању њихових, муком стечених, зарада. Од те комозије нарочито пате режијски радници. Ови радници (њих преко 140) већ од априла месеца не добијају на време своје зараде него морају често да чекају и по месец дана на исплату. До априла о. г. они су редовно са платом добијали и свој акорд, али је онда неком пало на памет да се исплаћивање акорда треба слати на одобрење генералном директору у Београд. Међутим и кад то одобрење дође, раднике се на разне начине малтретира затезајем исплате, уместо да се, кад то већ мора да буде, списак режијских радника одмах направи и по куриру пошаље у Београд, како то чине и друге радионице, те на првог акордне зараде исплате заједно са платом како би радници могли да помире своје дугове и купе шта им треба. Али да! Бирократија за то нема смисла и она воли да шиканира и прогони раднике како би их још више смењала и учинила неспособним за сваки отпор. Она вели да је бесмислица слати курира у Београд за режијски акорд, а није било бесмислица кад се слало у Београд курира да донесе 40 књижица »Правилника о оделу«. Да, али то се онда тицало госпде а не радника! Интересантно је забележити и то да се режија, и ако се шаље заједно са премијом коју добијају чиновници и инжењери, увек доцније исплаћује. Тако је премија прошлог месеца исплаћена 14. а режија тек 1. октобра; овог месеца исплаћена је премија 4. а режија много доцније, и ако је дошла из Београда благовремено. Код тих задоцњења са исплатом радницима се увек вели да за њих нема пара. Међутим за чиновнике има пара увек и они своје припадности примају исти дан кад стигне и акт из Београда, док радници морају да чекају на исплату и 15 дана.

У сарајевској железничкој радионици већ је одавно заведен такав бирократски систем који прети да ће упропасти целу радионицу. Само се пискара и отварају нове канцеларије, које непродуктивне издатке гомилају до невредности и коче гелу продукцију. Овом злу највише су криви неки чиновници и »експерти« радионице, који су на њеног шефа толико утицали да им је пустио слободне руке да раде шта хоће и како хоће. Њиховим шефовима не могу стати на крај ни сами инжењери, јер они воде главну реч не само у административном него и у техничком послу. Па шта мисле шеф радионице и његов помоћник докле ће то ићи? Хоће ли они једном ту госпду научити реда? Било би крајње време. . . . То нарочито радници захтевају.

Grubost do bezumnosti.

Progon nedužnih radnika.

Železnička Direkcija u Sarajevu je, na izrični zahtev policijskih vlasti, otpustila 14 radnika iz sarajevske železničke radionice. Ovi otpušteni radnici nisu počinili nikakvih krivica u poslu da bi zbog toga bilo razloga da izgube hleb u najgore doba godine. U radionici oni su smatrani kao valjani i sposobni radnici i Železnička Direkcija ih, iz svoje inicijative, ne bi nipošto otpustila. Njihovo otpuštanje usledilo je na traženje Policijske Direkcije, odnosno Velikoga Župana — dakle došlo je iz čisto političkih razloga.

Koji su to politički razlozi? Ovi otpušteni radnici su od strane policije optuženi da su potpisali levičarsku kandidatsku listu za izbore od 11. septembra ove godine. Odista, neki od njih su ovu listu potpisali, ali su potpisali većine na listi bili falsifikovani. Komunistički vođi u Sarajevu koji su sastavljali listu potpisali su mnoge od ovih radnika bez njihovoga pripita i znanja. Na ovu listu komu-

nisti su metnuli čak i ljude koji nemaju sa njima i njihovom politikom ničega zajedničkoga. Tako su oni potpisali i nekoliko radičevaca koji su takode sada otpušteni. Svi ovi radnici su doцније, pod pritiskom policije, povukli svoje potpise sa levičarske liste, ali im to nije ništa pomoglo: oni su ipak otpušteni.

Sa otpuštanjem ovih radnika, i to na ovakav način i iz ovakvih razloga, izvršena je jedna gruba nepravda i jedno očito bezakonje. Ovi radnici su, kao građani ove zemlje, imali pravo da potpišu jednu listu koju simpatišu i koja nije bila obeležena kao komunistička. To pravo im daju i zemaljski zakoni. Policijska se tu nije imala šta da meša, ponajmanje da zahteva da se ovi otpuste sa posla i liše hleba. Ako su oni i počinili kakvu krivicu, policija je jedino mogla da ih optuži sudu koji bi tu njihovu krivicu utvrdio — ako kakve krivice uopšte ima u tome što se u grančicama zakona manifestuje svoje političko uverenje.

Ovu grubu nepravdu i bezakonje nadležni su dužni da poprave što pre, vraćajući ove nevine radnike na posao od koga oni i njihove porodice žive.

Iz okrožnic.

Dopusti dnevničarjev.

Generalna direkcija je izdala odlok M. S. br. 20470 radi dopustov dnevničarjev ki se glasi:

»Ministarstvo Saobraćaja dostavlja pod M. S. br. 20470-27 sledeće: Gospodin Ministar Saobraćaja doneo je rešenje pod gornjim brojem od 10. oktobra 1927 godine:

1. Da se kancelarijskim dnevničarima sa najmanje dve godine službe priznaје pravo na prinadležnosti za vreme godišnjeg odmora do 10 dana.

2. Da se kancelarijskim dnevničarima, koji nemaju dve godine službe, ne pripadaju prinadležnosti za vreme osustovavanja.

3. Da takodje pripadaju prinadležnosti i onim kancelarijskim dnevničarima sa dve godine službe, koji bi osustovali u jednoj godini dana preko 10 dana.

Prednje se dostavlja na znanje i dalji postupak.»

Ta okrožnica važi za sve direkcije.

Prolongacija legitimacij nastavljenecv in upokojencev se izvrši v Ljubljanski direkciji po sledećih direktivah:

Podaljšanje legitimacij se bude vršilo na postajah in sicer:

1. 28. oktobra na Jesenicah (postaja in prog. sekcija) in za edinice proge do vključno Kranj, Tržič, Planica, Bistrica Boh. jezera.

2. 4. novembra v Novemestu (postaja in prog. sekcija) in za vse edinice dolenskih prog do vključno postaje Lavra.

3. 7. novembra v Zidanem mostu (postaja in prog. sekcija) in edinice proge vključno Litija-Zaprešič-Zidani most-Rimske Toplice.

4. 9. novembra v Celju (postaja in prog. sekcija) in edinice proge vključno Laško-Poljčane-Zreče, Grobelno-Rogatec, Celje-Otiški vrh.

5. 11. novembra v Ptuj (postaja in prog. sekcija) in edinice proge od vključno Cirkovci-Kotoriba, Ormož-Hodoš, Ljutomer-Gornja Radgona, Čakovce-Dolnja Lendava.

6. od 14. do 19. novembra v Mariboru pri posameznih edinicah in za edinice proge vključno Maribor-Prevalje, Slov. Bistrica mesto-Št. Ilj, Edinice proge Prevalje-Limbuš pošljejo legitimacije postaji Maribor kor. kol., proge Sl. Bistrica mesto-Št. Ilj pa postaji Maribor gl. kol.

7. Od 21. do 30. novembra v Ljubljani za vse edinice in odelenja direkcije, spora-, zumno z administrativnim odsekom.

8. Od 7. do 12. novembra za edinice na prog. Ljubljana-Postojna, Ljubljana-Vrhnika, Ljubljana-Škofja Loka, Ljubljana-Kamnik, Ljubljana-Kresnice, Te postaje pošljejo legitimacije direkciji v podaljšanje.

Kurilniške ekpoziture pošljejo legitimacije domicilni kurilnici, katere morajo iste uvrstiti v skupni seznam po strogo abecednem redu, progovne sekcije pa sestavijo tudi skupni seznam vsega osobja po strogo abecednem redu, ne pa deljeno po nadzornikih proge, železniški zdravniki pa direktno sanitelnemu odseku.

Pri navedenih postajah se bude istočasno podaljšale legitimacije tudi za upokojence, katerih seznam se sestavi na isti način, kakor za aktivne uslužbence, toda ločeno posebni seznam:

a) za upokojence, katerim nakazuje pokojnino direkcija;

b) za upokojence, ki jim nakazuje pokojnino delegacija min. fin. v Ljubljani.

Upokojenci se morajo prijaviti najbližji železniški postaji (ne kurilnici ali prog. sekciji), kjer bivajo in oddati postajam legitimacije za podaljšanje.

seznamu in poslati direktno odseku za vozne olajšave najmanj 14 dni preje predno se vrši prolongacija na dotični postaji. Legitimacije s prepisom seznama pa pošljejo edinice postaji, kjer se vrši podaljšanje. Legitimacije upokojencev brez odrezka se bodo prolongirale po končani prolongaciji.

Strokovni vestnik.

Čudna so pota ljubljanske direkcije pri kaznovanju.

Zakon o drž. prometnem osobju sicer točno predpisuje način postopanja pri kaznovanju ter zlasti, da se mora vsakega, predno se ga kaznuje, zaslišati, ako pa se vloži priziv, se izvršitev kazni odgodi.

Ti predpisi so za nekatere oddelke najbrž španska vas, kar pričajo sledeći slučaji. Neki strojevodja je bil kaznovan brez zaslišanja z denarnoglobo junija 1927. Proti temu se pritoži na g. direktorja, a kljub jasni določbi zakona mu računski oddelek prvega kazen odtegne. Na pritožbo ne dobi odgovora od g. direktorja, kamor jo je naslovil, ampak od uradnika mašinskega oddelka, ki ga obvešća, da je kazen sicer izvršena in da se lahko v 8 dneih pritoži.

Ali ni to čisto balkanska metoda? Kaj poreče na to direktor?

Zopet drugi slučaj!

Kurjači so bili pozvani na zapisnik radi slabega čišćenja strojev 22. septembra 1927. Na zapisnik so dali tehtne razloge in ugovore, drugi dan pa pride na njih službeno mesto kaznenski odlok, izstavljen s 21. septembrom 1927, toraj že en dan pred zaslišanjem. Čemu je potem sploh potrebno zaslišanje, ako so kaznenski odloki že preje izstavljeni.

In zopet tretji slučaj!

Vlakospremna in strojna skupina sta bili obtoženi, da sta prevozili signal v Pragerskem oktobra 1926. Vršilo se je zaslišanje vse v pravcu, da se dožene krivda teh skupin, ne oziraje se na kontradikcije v izjavah prič. Ni se konfrotiralo prizadetih, ampak prometni oddelek je ugotovil, da je strojna in vlakospremna skupina kriva prevoza ter je tri zavirače kaznoval z okoli Din 150 vsakega, proti strojevodji, vlakovodji in enemu sprevodniku pa je uvedel disciplinsko preiskavo.

Vsem trem ubogim zaviračem se je odtegnilo po Din 150, proti ostalim trem pa se je vršila disciplinska preiskava in dne 22. oktobra 1927 je izreklo disciplinsko sodišče svojo razsodbo: da se vsi trije obtoženci oproste vsakega disciplinskega prestopka. Toraj izkazala se je njih nedolžnost tekom enega leta, onim trem revežem pa se je že pred pol leta ugrabilo po Din 150, ker se ni počakalo konca disciplinske preiskave. In takih slučajev bi lahko našli nešteto. Otvarjamo s tem posebno kolono v našem časopisu, kjer bomo stvarno prekritizirali nezakonito postopanje upravnih organov ter osvetlili vse krivice. Vse sodruge naprošamo, da nam pošljajo optreben material, da ožigosamo protidelavsko postopanje samosilnikov in da energično zahtevamo red in pravico.

mo protidelavsko postopanje samosilnikov in da energično zahtevamo red in pravico.

Sekcija strojevodij in kurjačev.

Švicarski sistem.

Uprava hoće baje po nalogu generalne direkcije upeljati za strojno osobje (strojevodje in kurjače) 40% turnus in se pri tem sklicuje na neki »švicarski sistem«. Žal danes še većina strojevodij in kurjačev tava v temi in sledi medenim besedam kategorijskih voditeljev ter se resno bojimo, da bode to osobje moralo okušati vse dobrine tega švicarskega sistema predno se bo zavelo, kam spada ter stopilo v etnotno fronto s ostalim železničarskim proletarijatom v borbo za osemurnik in pošten turnus.

Klečeplazanje, mile prošnje in dobrikanje predpostavljenim ne bo rodilo uspeha ampak bo še bolj nategnilo sponu, ki strojno osobje uklepajo ter iz njih turnusov izbrisalo 8 in 9 urni delavnik ter naredilo za normo 12 do 14 urnik. Da ne bo slepomišenja s švicarskim sistemom smo na podlagi najnovijih podatkov v imenu razredno zavednih strojevodij in kurjačev opozorili upravo na obstojeće norme, začasni pravilnik, konvencijo o osemurnem delavniku, zakonu o zaštiti delavcev s zahtevu, da se osemurni delavnik pri sestavi turnusov za strojno osobje striktno izvaja v nasprotnem slučaju pa bo padla vsa odgovornost za nezgode na upravo, ki sili osobje v protizakonitost.

Da bomo zamogli naše predstave dobro podpreti ter tudi javnost obavestiti o položaju strojnega osobja, pozivamo vse zavedne strojevodje in kurjače, da nam poročajo o vseh nedostatkih, ki jih zakrivi predolga in prenaporna služba, slabi stroji, mazi- lo in premog, da bomo vse to javno ožigosali. Strojevodje in kurjači! Na Vas je, da se bo na merodajnem mestu slišal Vaš glas in Vaše zahteve, na Vas je, da ojačate razredno bojevno organizaciju, ter ji v njej pravice priborite ter opustite vsako prosjačenje po milošćinah.

Centrala bo odslej priobćevala v vsaki drugi številki predpise o delovnem času v drugih državah, da se bo pri našu upravi enkrat nehato to sklicevanje na razne »švicarske, francoske in vem še kake sisteme«.

Sekcija strojnega osobja.

Iz sekcije vlakopratioca, Zagreb.

Razni postupci Direkcije prema vlakopratom osobju zagorćavaju to osobje sve više. Pred kratkim vremenom objavljena nam je okrožnica, da nam se paušal za odijela neće isplatiti 1. oktobra kao što je to Pravilnikom o odijelu bilo predvidjeno, već tek 1. januara 1928. s razloga, jer odijela u magazinima još uvijek ima i jer se ono službenicima još uvijek dijeli. Najprije da se podijeli sve odijelo koje se nalazi po magazinima, pa tek onda da se pristupi isplatama paušala.

Odijela u magazinima su najviše loša, pa i ta manjkava i daleko od toga, da bi njime mogle biti zadovoljene potrebe osoblja. Ima i takovih komada odijela, koje službenik uopće ne želi primiti, jer ili ga nemože trebati radi kroja, ili radi slabe kvalitete. Da mu se isplati paušal, nabavio bi se bar nešto. Ovako će pak biti lišen i odijela i paušala.

Još se ta okrožnica nije ni osušila, već je iskrsla druga, kojom se pod pretnjom kazne traži od nas, da povratimo bunde, koje smo svojevremeno primili po bivšim MAV propisima i koje su već pred nekoliko godina postale i formalno naše vlasništvo. Bunde nam se oduzimaju i ne misli se na povraćaj. Oduzimanje bunda pravda se time, jer da Pravilnik za vlakoprato osoblje bunde nije predvidio. Tim povodom je sekcija ispred saveza uputila na Generalnu Direkciju i Oblasnu Direkciju predstavku, u kojoj traži:

1. Da se vlakopratom osoblju Direkcije — Zagreb bunde ne oduzmu, a već oduzete da se vrate.

2. Da se nastoji čl. 51. Pravilnika o službenom odijelu izmijeniti tamo, t. j. dopuniti odredbom, da i vlakoprato osoblje: vozovodje, kondukteri i manipulant i imaju isto pravo na zimске bunde.

Ova prestavka pravdana je time, što vlakoprato osoblje veći dio svog službenog vremena ima da izbiva na otvorenoj zimi, što je ta zima u nekim dijelovima pruga naročito jaka i zupuh veliki.

Vrlo nas zanima što će Direkcija na ovu prestavku odgovoriti i čim odgovor dobijemo, ćemo ga objelodaniti. Obzirom na stalno odbijanje naših opravdanih zahtjeva i sve bezobzirnije šikaniranje, mi sumnjamo, da će se vlakopraticima i ovaj puta izaći u susret. Ta sumnja dolazi iz otuda, što su vlakopraticiji solidarni i organizovani samo djelomično, od 300 tek nešto preko 100, a to je još uvijek premalo za uspjeh. Samo jačanjem i širenjem organizacije dolazi se i do mogućnosti, da se u zahtjevima uspije.

Buru ogorčenja i nezadovoljstva kod vlakoprato osoblja izaziva kampanja građanske štampe, u kojoj se to osoblje sve češće klevete kao ljude koji su u službi nesavjesni i podmitljivi. Tako nam »Novosti« serviraju ovo: »... da uz malu napojnicu puštaju putnike bez karte, da putnicima dozvoljavaju putovanje u višem razredu nego su ga platili, da ubrane nadoplate ne zaračunavaju nego da zadržavaju za sebe i da se događaju i druge slične neurednosti na štetu državnih prihoda.« Zar nisu u ovome svi vlakopraticiji prikazani kao sušni lopovi i nevaljalci i koje čudo, kad se o tom osoblju šire ovakve podvale i klevete, što je publika prema njemu sve bezobzirnija pa često i čisto neprijateljska. Protiv ovakog načina izvještavanja javnosti i prikazivanja vlakoprato osoblja lopovima, zagrebački vlakopraticiji najodlučnije protestiraju i traže ne samo od tog lista da to demantira i ispravi, već i od Direkcije, da na isto učini.

Osoblje je samo spremno da takve zlopotrebe, ako ih uopće ima, najodlučnije osudi i spriječi, nu istovremeno mora da naglasi: ako neki željeznički službenici i polaze krivim putem u sticanju svoje egzistencije, to neka se ne krivi baš samo njih već i prilike u kojima žive i svoju tešku službu obavljaju. Glavni razlog takvim nastranostima pojedinaca ima se tražiti u mizernom nagradjivanju njihova teškoga rada, koje nagradjivanje im ne dostaje ni za najkukavniji život. Popravljajući položaj željezničkog osoblja tu, popraviti će se to osoblje i na svima drugim stranama.

Vlakoprato osoblje u Zagrebu kao i izvan Zagreba poziva se, da u punome broju pristupa u svoj željezničarski savez, da preko njega povede borbu za svoju egzistenciju a time i protiv ovakih kleveta, koje se o njemu sasna neopravdano šire.

Sekcija prog. čuvajev in obhodnikov.

Vprašanje prog. obhodnikov na Gradbeno oddelenje Direkcije drž. železnica v Ljubljani.

Progovni obhodniki si dovoljujejo vprašati slavno Direkcijo, kaj je z našimi prostimi dnevi in dopusti, ali jih dobimo nazaj ali ne. Čudno je res da se ravno progovno osoblje tako zastavlja med vsemi železničarji, in to zastavljanje pa čutimo najbolj progovni obhodniki. Poglejmo malo na okoli.

Progovni obhodniki se zapostavljajo tako rekoč med lastnimi tovariši. Na primer: vlakojavničarji imajo 12urno službo s 24urnim odmorom, obhodnik pa 16urno s 16urnim odmorom, pa poglejmo službo vlakojavničarja ali pa obhodnika. Ne mislimo s tem omalovaževati službe vlakojavničarja, kateremu po predpisih in v smislu šurnega delavnika pripada 12-24 urna služba z dvema odmoroma mesečno. Kakšna je prav za prav služba progovnega obhodnika? Obhodnik trapa tam po progji 15 km in še več in to ob vsakem vremenu in pride dostikrat do kože ves premočen na postojanko. Tam pa delaj 16 ur službo in boš zato, ker si bil ves čas

moker, samo 16 ur prost. Na primer vzemimo turnus med postajami Zalog—Ljubljana. Zvečer prevzamemo vsi službo, drugi ob 18., obhodnik ob 19. ozir. ob 17. Obhodnik mora na progjo, opolnoči prideš na postajanko dostikrat tako moker, da moraš čevlje sezuti, da vodo ven zliješ, tam pa piši vlake in signale kakor vsi drugi čuvaji dokler ne pride 6. ura zjutraj. Takrat gredo vsi tvoji kolegi počivat, samo ti obhodnik pa delaj službo še naprej do 9. ozir. 11. ure dopoldan. Čisto sam ostaneš, vsi tvoji nočni tovariši te zapuste, pa pridejo novi. Ko ti novi že skoro polovico službe naredijo, si ti uboga para šele prost. Zda pa pride druga točka, tisti uslužbenci, ki so zapustili službo ob 6. uri zjutraj, bodo prišli šele drugi dan ob 6. uri zjutraj v službo, ti obhodnih pa, ko si bil ves moker celo noč v službi in si bil šele ob 11. uri prost, boš pa zato že ob 3. uri zjutraj službo nastopil. Če bi gospodje na direkciji vsaj malo socialnega čuta imeli, bi to službo lahko predruožali. Pa mislimo, da bi popreje pri Culokafrih v Asriki socialno čustvo našli, kakor pa pri nekaterih gospodih na direkciji. Pri njih je vse eno, če delaš 240 ur na mesec ali pa 368. Pa tebi, ki jih moraš 368 ur na mesec delati, vzamejo še proste dneve in dopuste, ker ti nimaš prava ne za eno ne za drugo. Ne vemo zakaj nas imajo na direkciji tako slabo zapisane, kakor kake kaznjence, da se od nas zahteva taka napornost v službi.

Pa še nekaj imamo na srcu.

Dvostručne doklade mi nismo nobenemu nevoščljivi. Bog obvaruj, pa vendar si ne moremo predstavljati, kako si gospodje na direkciji to predstavljajo, da se enim prizna dvostručna doklada in potne doklade, drugim pa, ki se morajo v resnici hraniti zunaj in na vsaki turi svoje službe porabiti najmanj 10 Din in to znese 23 tur službe 230 Din na mesec; pa nam ne pripada ne dvostručna ne potniška doklada. Vzeti ste znali, gospodje, kar nam je prejšnja Južna železnica prostovoljno dala, vzeli ste z izgovorom, da boste dajali nam na vsake tri mesce. Zda pa ne dobimo ne na tri mesce, ne na leta. Ti garaj, pa molči, dali pa bomo doklade nalašč drugim (inženjerem, načelnikom sekcij in direktorjem) ne pa vam, ki vam po zakonu pripadajo. Še nekaj, gospodje, vam imamo za sporočiti. Vlakojavničarji in nekateri drugi v ljubljanski sekciji so že lansko leto dolge kožuhe dobili in letos zopet, obhodnik na 632 pa naj večkrat do kože ves premočen celo svojo službo nima kaj ogrniti. Tako se godi progovnemu obhodniku, največjemu trpinu na progji.

Naša zahteva je:

1. da se nam uredi služba v smislu osemurnega delavnika in vrnejo prosti dnevi;

2. da se nam naknadno za nazaj izplačajo potni pavšali, ki pripadajo zvančnikom;

3. da se nam podeli vsa pripadajoča službena obleka.

Centrala SŽJ je glede točke 1. in 3. poslala posebno predstavo ljubljanski direkciji, glede točke 2. pa se je obrnila na novega pomočnika ministra in generalnega direktorja ter zaprosila za ustmeno intervencijo tudi delavskega poslanca s. Petejana.

Vse progovne obhodnike pa pozivamo, da se do zadnjega organizirajo v »Savezu železničarjev« ter si z borbo pribore ugrabljene pravice, da bodo zopet lahko živeli človeka dostojno življenje.

Proč s klečeplazenjem — živel razredni boj.

Delovni čas in odmori holandskih železničarjev.

Da ne bo uprava slepomisla s sklicevanjem na razne sisteme, bomo v našem časopisu objavili posamezne sisteme in začeno s holandskim:

Predpisi o delovnem času so bili na Holandskem urejeni s kr. odlokom od 27. X. 1875 ter spremenjeni leta 1923.

Naslednji predpis velja za vse železničarje izvzemši delavniške delavce, za katere velja zakon o delu.

Med pojmom »službeni čas« in faktični »delovni čas« ni nikake razlike.

Dne 1. januarja 1927 je bilo zaposlenih na holandskih železnica skupno 39.100 železničarjev, od tega 4.500 delavniških delavcev, tako ga spada pod predpis o delovnem času skupno 34.000 železničarjev.

Povprečni delovni čas znaša dnevno:

za strojno službo (4452)	dnevno	9 ur
za vlakoprem. službo (3013)	»	9 1/2 »
za čuvajsko službo (420)	»	11 »
za čuvaj. službo, ki je združena s stanov. na licu mesta (540)	»	12 »
za progovzdrž. službo (5324)	»	8 1/2 »
za skladiščno službo (2443)	»	8 1/2 »
za upravno službo (3750)	»	7 1/2 »
za prometno službo (14658)	»	9 1/2 »
za delavniško službo (4500)	»	8 »

Tekom leta 1926 je organizacija predložila za vse kategorije zahtevo po 48-urnem tedenskem delovniku.

Turnusi.

Največ sme znašati neprekinjena služba dnevno (za strojno, vlakopremno in čuvajniško službo) 12 ur, za vse ostale osoblje 10 ur, za delavnice pa ne več kot 8 ur.

Največji delovni čas se sme za strojno in vlakopremno osoblje povisati največ dvakrat 14 dnevno to pa le, ako se gre za daljše ture, tekom katere se ne more preje vrniti na svoje službeno mesto.

V delavnicah se dela skozi 5 dni po 8 1/2 dnevno, v soboto pa po 5 in pol ur.

Ženske ne smejo biti v čuvajski službi zaposlene med 10. uro zvečer in 5. uro zjutraj, pod 18 let stari pa sploh ne smejo v tem času biti zaposleni.

Tekom dveh tednov mora imeti osoblje prosti čas za odmor in sicer dvakrat najmanje po 10 ur, drugače pa po 12 ur. Med dvema prostima časoma sme biti največ 14 ur službe. Prosti čas se mora dati osoblju doma. Poleg tega ima osoblje še pavze za kosilo in večerjo. Kot prosti čas se smatra samo oni čas, ko je osoblje prosto vsakega zaposlenja na železnici in se lahko odstrani od službenega mesta. (To naj upošteva naša direkcija.)

V službo (v čas, ki je za določitev zaposlitve merodajen na pr. v 8 in pol ur dela pri progovzdrževalnem osoblju) se računajo:

1. vse pauze do pol ure (pri nas samo do 15 minut);

2. vse pauze, ki leže med 9. uro zvečer in 9. uro zjutraj, ne ozirajo se, kako dolge so. (Pri nas pa se nočno delo smatra za lažje kot dnevno, češ saj ljudje lahko spijo v pavzah);

3. vse pauze, ki niso kot take izrečno označene na službenih rasporedih;

4. vse pauze in odmori ali službe prosti čas izven domicilne postaje. (To naj pogleda naša direkcija!)

Pravi odmori.

Vse osoblje ima pravico na tedensko (tekem 7 dni) en dan za odmor. Delovni dan za odmor (ako je na delavnik) traja 30 ur na pr. od petka 7. ure zjutraj do sobote do 1. ure popoldne. Prosta nedelja pa traja 36 ur, le pri progovnem čuvajskem osoblju, ki dela v turnusu, traja 30 ur.

V splošnem mora biti osoblje vsako drugo nedeljo prosto. Kdor ni vsako drugo nedeljo prost, dobi za to četrtletno še po en prost dan.

Dopust.

Vse železniško osoblje (tudi delavci izvzemši najvišje uradnike) ima pravico do dopusta in sicer:

do 5 let službe	10 dni,
do 15 let službe	14 dni,
do 25 let službe	16 dni,
čez 25 let službe	18 dni.

Pravico do dopusta se zadobi po mesecih službe. Ako kdo iz službenih ozirov dopusta ne more izrabiti, ga dobi posebej plačanega. Vendar je ta predpis stopil v veljavo šele s 1. januarjem 1926 s pripombo, da vsi oni, ki so po starem predpisu imeli pravico do več dopusta, obdrže stari dopust. Poleg tega dobi vsakdo še izreden plačan dopust: v slučaju smrti žene, starišev in otrok ter najbližjih sorodnikov po 2 dneva, pri porodu žene en dan. V slučaju službene premostitve pa dva dni za iskanje stanovanja. Ako je železničar (nastavljen ali delavec) vpoklican na orožno vajo, dobi ako je oženjen za ves čas celo plačo, ako pa je samec pa polovično.

Strokovne železniške organizacije imajo pravico za svoje funkcionarje (na vsakih 250 članov po eden) do letno po 3 dni plačanega dopusta za vsakega, za pet funkcionarjev pa po 45 dni plačanega dopusta.

Dopisi, zborovi i konferencije.

Mjesec oktobar bio je ispunjen živim i svestranim redom oko podizanja organizacije i jačanjem njenog utjecaja na čim širi krug železničara, kao i donošenjem praktičnih predloga i zaključaka oko obrane prava i života železničkih službenika i radnika. I rezultati tog živog i požrtvornog rada nisu izostali: osnovane su neke nove podružnice, (Garešnica, Knin), pridošli su novi članovi i iznađeni su novi pristaše, a svakako najljepši rezultat je onaj u Sarajevu, ovdje je cjelokupan bosansko-hercegovački železničarski klasni pokret riješio, da pride u našu zajednicu, ojača je i tako stvori jednu moćnu cjelinu.

Izveštaj sa održanih zborova i konferencija donosimo redom:

Zagreb.

Za 20. oktobra sazvan je bio sastanak članova i simpatizera iz radionice, kojem se je odazvao zadovoljavajući broj drugova. Sastanak je posjetilo i desetak sasna novih lica i rezultat toga je, da posle ovog sastanka i u radionici pristupaju novi

članovi. Ovaj pridolazak novih lica u članstvo saveza najbolje nam dokazuje, da autoritet saveza u radionici postaje sve jači i da krug onih, koji vide u savezu ozbiljnu garanciju za obranu svojih radničkih prava, postaje sve veći. Sa tim sastancima treba samo agilno nastaviti i samo tim putem postići ćemo ono od svijui svijskih i čestitih radnika željeno stanje: jedan poslodavac, jedna radionica — samo jedna radnička organizacija.

Sastanak je otvorio drug Biban. Referisali su: o porezima drug Brlić, o stanovima drug Pongračić i o stanju organizacije drug Kmet. Svi referati bili su pažljivo saslušani i posle njih razvila se svestrana i plodna diskusija, u kojoj su iznošeni važni i korisni predlozi. U diskusiji su sudjelovali drugovi Stih, Biban, Pongračić i ostali, a zaključak iste je bio, da se ima vsestrano poraditi oko dizanja i jačanja organizacije, jer je to jedini put, pa da se prilike u radionici u korist radnika izmijene. Još je bilo riječi o penzionom fondu i teškim izgledima po budućnost starijih radnika, koji očekuju penzije a iste nisu nikako uređene. Riješeno je po toj stvari, da savez pitanje radničkih penzija temeljito ispita i poradi na tome, da radnici do svojih penzijskih prava dođu.

U diskusiji po pitanju organizacione djelatnosti javio se za riječ član nezavisne metalske organizacije drug Graharić, koji je u odlučnom govoru zalagao se zato, da se među železničarskim klasnim organizacijama postigne ujedinjenje. Izvjestio je o svojem predlogu na nezavisnoj godišnjoj skupštini, koji je ista primila a kojim se ide za tim, da se počne radom na ujedinjenju i da se konačno to ujedinjenje postigne. Veli, da je u svojim opažanjima došao do uvjerenja, da raja želi i hoće ujedinjenje ali to neće vodje. »Vodjama našim to konvenira da smo mi radnici ovako razjedinjeni. Radi toga moramo nastojati, da do čim jačega izražaja dovedemo raspoloženje radnika i da se složimo pa makar i preko vodja. Meni su već nekovi predbacili, da ovako moje gledišće nevalja i da sam »socialpatriot«, ali to mene ne smeta i ja ću u nezavisnoj organizaciji i nadalje u tome pravcu raditi. To neka bi se radilo i s druge strane.« Drugu Grahariću bilo je odmah pojašnjeno, da sa naše strane zaprijetka ujedinjenju nije nikada bilo i što ujedinjenja još nema nije krivica na nama već na onima, protiv kojih se i on buni.

Sastanak je konačno završio u najboljem raspoloženju i svi drugovi su se razišli duboko uvjereni, da je samo požrtvovan rad u savezu železničara i za savez za železničare korisan.

Sisak.

Zbor u Sisku održan je u subotu 15. oktobra. Iako je padala kiša kao iz kible, zbor je bio neočekivano dobro posjećen i velika sala hotela »Šibenik« bila je još prije početka zbora dupkom puna. Na dnevnom redu bilo je: položaj železničara i komercijalizacija železnica. Ovakav dnevni red privukao je ne samo radnike i niže namještenike, već su se tu na okupu našli i činovnici, koji su sva razlaganja od početka do kraja najpažljivije slušali i odobrivali, a time ujedno dokazali i to, kako su i njihovi interesi usko vezani sa onima nižih službenika i da je uspjeh u borbi moguć samo tada, ako je ta borba zajednička i svestrano pomognuta. Svi železničari trpe od tiranije jednoga poslodavca, pa i borba protiv njega, ako se želi imati uspjeha, mora biti samo jedna.

Zbor je otvorio drug F. Dropučić, a po dnevnom redu je govorio drug Pongračić. On je opširno prikazao opću državnu privrednu politiku i statističkim podatcima utvrdio, da ovakva privredna politika vodi državu i svu njenu privredu u otvoreni bankrot. Državna imovina i državne pare, koje mi uplaćujemo kao građani i porezovnici ili pako kao radnici i železničari, izrabljuje se u nedopuštenoj mjeri za lična bogačenja ili ih se pako troši neproduktivno uslijed nesposobnog upravno-državnog aparata. Posljedice ovakog gospodar-

stva su strašne i jer mi uslijed njih najviše trpimo to smo dužni, da na njih i najče ukažemo i istaknemo zahtjev, da se to stalno idenje u provolju zaustavi. U isticanju toga zahtjeva iznjeli smo na površinu i pitanje drugačijeg upravnog uređenja željeznice, koji nebi ni za državu, ni za željeznice, a ni za željezničare bio toliko štetan, koliko ovaj dosadašnji, koji nas sve više steže i ne odupremo li mu se, on će nas i formalno upropastiti. Mi ističemo zahtjev za komercijalizacijom željezničke uprave: Stavljajući iste na osnovicu privatno-trgovačku, ali u kojoj imaju da sudjeluju i željezničari po slobodnom izboru, a ne samo viša i nesposobna birokratija. Samo u tom slučaju, ako se u upravu nad željeznicama pristupi i željezničare, može komercijalizovani upravni sistem da donese koristi, a inače nikako. Da bi ovi naši zahtjevi mogli doći do ostvarenja nužno je prije svega, imati moćnu organizaciju. Organizacija je garancija za sve. I pored današnjeg birokratskog i nevaljalog upravnog sistema, da su željezničari organizovani u većem broju, njihovo stanje nebi bilo ovako slabo kao što je i nebi ga se stalno pogoršavalo kao što se još uvijek čini. Poziva drugove, da dižu i jačaju organizaciju i na taj način podupiru zahtjeve, koje savez u njihovu korist na mjerodavna mjesta iznosi.

Sa pozivom na istrajan rad za savez zaključio je drug Dropučić skupštinu nakon dva sata njenog trajanja.

Jasenovac.

Mi smo održali sastanak 11. oktobra i na 23. oktobra. Za oba sastanka vladalo je među drugovima željezničarima živo zanimanje, pa su ih i posjetili u ljepom broju. Na prvom sastanku je govorio drug Dropučić iz Siska, a na drugom drug Kmet iz Zagreba. Govornike se je oba puta pažljivo saslušalo i odoralo. Im. Iako je podružnica do pred kratkim još kolebala i dobar dio drugova bio je u vršenju svojih dužnosti dosta nesiguran, sada je opet uveden red i drugovi su opet agilni i vrše svoje dužnosti savjesno. Podružnica je opet narasla u broju članova i svaki dan raste. Stvarni porast članova vidjeti će se tek oko prvoga, kada se obično pristupa u organizaciju i izmiruju članske dužnosti.

Sa ovim napretkom mi se ponosimo i nastojat ćemo ga sve više uvećati. To u toliko više, jer smo već jasno iskusili, da nam je samo organizacija prijatelj i zaštitnik i pomoću nje postajemo ljudi, a bez nje samo pusto roblje.

Nova Gradiška.

12. oktobra održan je odje sastanak sa sekcijским radnicima pod naročitim prilikama. Kako nismo znali za dolazak delegata druga Dropučića, a on je doša ranim jutrom, to smo sastanak održali na otvorenoj pruzi i prisustvovalo mu je oko 40 radnika. I pored tih neprilika sastanak je uspio i posle njega je raspoloženje za organizaciju vanredno povoljno. Istim se je mnogo pridonojelo, da naša podružnica opet postane življa i jedino okrilje, pod kojim se željezničari budu okupljali. O daljnim rezultatima našeg napredovanja izvijestiti ćemo Vas u skorom vremenu.

Brod.

Krivnjom nekih drugova, koji su stajali na čelu dosadanje podružnice, dotjeralo se dotle, da je ista skoro potpuno zamrla. Kako u Brodu ima veliki broj željezničara i budući organizaciono ovako umrtvljeni, to su im se i uslovi rada i službe sve više pogoršavali a i svemoć pretpostavljenih bivala je iz dana u dan sve grublja. Dok je bilo organizacionog i borbenog života, oni su bili smireniji i manje drski, nu sada su se opet osilili, a to treba da bude jedan od važnijih razloga, da se djelovanje organizacije opet pokrene. Odstranjenjem iz organizacije ljudi, koji su se pokazali za posao i vodstvo organizacije nedoraslima i postavljanjem na čelo podružnice novih i sposobnijih drugova, uspjeli će se opet njenu djelatnost oživiti. To je nužno utoliko više, jer se prava željezničkog osoblja iz dana u dan gaze sve bezobzirnije, jer se osoblje šikanira sve

teže i jer je postupak sa osobljem sve gori. Iz službe ga se izbacije po šefu pretpostavljenih, reducira ih se, globi itd. Sve to se može spriječiti samo ponovnim oživljavanjem organizacije, na kojem poslu, nadamo se, će novi drugovi bolje istrajati on nekih prijašnjih.

U Brodu je 13. oktobra boravio drug Dropučić, predsjednik podružnice iz Siska. On se je stavio u vezu sa više drugova i dao im upute, da djelovanje podružnice pokrenu. Drugovi, koji su te dužnosti preuzeli, neka u njima istraju i neka ne dopuste, da im sav trud i posao odnese Sava, kao što je to do sada slučaj bio. U organizaciju treba opet pribirati sve vlakopratiocce, stanično osoblje, prijateljski raspoloženo činovništvo, radništvo, uopće sve, koji kod željeznice rade i pate, a dobivaju mižernu nagradu i šikanira ih se.

Čakovec.

2. X. održan je uspjeli sastanak željezničara u Čakovcu. Doduše, sastanak je mogao još i bolje uspjeti, ali je tome bila zapreka u predhodno izvršenim progonima naših drugova i zabrani skupštine, koju smo sazvali za nedelju dana pred tim. Ipak, i pored sviju poteškoća i neprilika, sa sastankom možemo biti zadovoljni. Led je probijen. Pošlo se korak napred, makar se svi žutokljunci i policija upregli, da taj napred zabremzaju. Ali se oni varaju. Borba za boljim i naprednijim se ničim ne će moći zabremzati.

Na sastanku su govorili o potrebi organizacije i klasne borbe drugovi Biban iz Zagreba i Krajnik iz Maribora. Obadvojica bili su pažljivo saslušani i svojim izlaganjima učinili su na sve prisutne najbolji utisak. Taj utisak nisu mogli ni malo umanjiti nadošli žutokljunci, koji su se u tome smjeru mnogo trudili. Željezničari su ih prozreli.

Posle ovog sastanka, nadamo se, početi će naša čakovačka podružnica da živi normalnim životom. U započetom poslu treba biti živ i ustrajan, a drugovi svi neka budu uvjereni, da uspjeh neće izostati. Kad pak ojačamo i podignemo organizaciju, tada će nam se i prava povećati i život poboljšati.

Vinkovci.

Kao što smo svojevremeno izvjestili, ovdje je još uvijek apsolutni gospodar duša i tijela željezničarskih predsjednik žute organizacije, a po službenom položaju bog u stanici. Mi smo se počeli pribirati ali radi brojnih špijona i neprijatelja moramo to još uvijek čini tajno, pa Vas zato molimo, da naša imena još ne iznosite u javnost. Čim nešto više ojačamo mi ćemo sazvati konstituirajuću skupštinu i formirati podružnicu. Da bi to ojačanje došlo skoro, biti ćemo zato u našem poslu agilni.

Pozdravljaju Vas — crveni.

Osijek.

Sticaj prilika u ovome mjestu je takav, da još dulje vremena neće biti moguće oživiti djelatnost klasnog željezničkog pokreta. Valda nigdje nije špijonstvo i partizanstvo među željezničkim službenicima i radnicima toliko razvijeno, kao u Osijeku. Tome još pridolazi činjenica, da je u Osijeku uposlen jedan veći broj radnika i namještenika drugih narodnosti, koji su, da kako tako obezbjeđe svoju egzistenciju, našli se u redovima ove ili one buržoaske partije, a može se opaziti i destruktivni duh komunističkog nastojanja, koji voli sve samo ne stvarnu i uređenu organizaciju. Iz sviju ovih razloga nije nam uspio pokušaj, da u Osijeku održimo veći željezničarski zbor, već smo se morali ograničiti na užu konferenciju, kojoj je prisustvovalo desetak drugova i na kojoj je drug Dropučić opširno razložio potrebu organizacije i potrebu oživljavanja željezničarskog klasnog pokreta i u Osijeku. Konferencija je jednodušno riješila, da se na oživljavanju pokreta željezničara u Osijeku i okolici ima početi raditi nu za sada još ne odviše bučno, jer bi to pokret prije začuvalo nego li ga diglo. Raditi će se usmenom i ličnom agitacijom, širenjem novina i slično, a kad se naš upliv jače utvrdi, preći će se na otvoreni rad.

Bjelovar.

8. oktobra sazvali smo i održali sastanak vlakopravnog osoblja, koji je bio dobro posjećen. Sastanku je pridošlo i stanično osoblje.

Govorili su drugovi Baranja, Vrtić in Petrinec, pa je nakon toga jednoglasno riješeno, da se vlakopravno i stanično osoblje treba da nadje na okupu u našem savezu. Neprilike ovakom okupljanju toga osoblja su do sada uvijek činili nekoliko žutokljunaških ulizica, ali, nadamo se, to će im u buduće polaziti sve manje za rukom. Na sastanku je nekoliko puta bilo podvučeno, da se svi vlakopratioci ko i svi drugi željezničari, ako misle ozbiljno da brane svoje interese, moraju naći u jednoj organizaciji, a za svoje posebne potrebe u toj jedinstvenoj organizaciji treba formirati posebne odjele i sekcije, preko kojih će se posebni zahtjevi donositi do izražaja. Svako ostajanje u nekoj posebnoj ili žutoj organizaciji isto je kao neprijateljstvo samome sebi.

Rezultat toga sastanka je taj, da je u organizaciju pristupio već ljepi broj novih članova a pristupiti će ih još. Time se ujedno pojačavaju i naši borbeni redovi, čija čim veća snaga nam je u obrani naših tekovina i te kako potrebna.

J. B.

Eisenbahnpolitik und Finanzkapital.

In Jugoslawien wird gegenwärtig über die Uebergabe der jugoslawischen Staatsbahnen in die Privat-hände verhandelt. In Jugoslawien hat in den paar Jahren ihres Bestandes das System der Staatsbahnen gänzlich versagt, weil die herrschende Klasse genau so wie im alten Oesterreich die Eisenbahnen lediglich unter politischem Gesichtspunkte verwaltet und zu einem sehr verhängnisvoll wirkenden Politikum gemacht hat.

Die regierenden jugoslawischen Parteien haben nämlich die Eisenbahnen ausschliesslich für ihre parteipolitischen Zwecke missbraucht. Volkswirtschaftlich freilich ist die Frage, ob Staats- oder Privatbahnen, ein wichtiges und sehr ernstes Problem und daher auch für die Staatsbahnbediensteten und für die Volkswirtschaft von wichtiger Bedeutung.

Vor allem einmal ist es nicht gleichgültig, ob die Verkehrsmittel als Pulsader der gesamten Volkswirtschaft vom Staate oder vom Privatkapital beherrscht werden, welch letzteres mit seinen auf den Profit allein gerichteten Grundsätzen, noch überall, wo es die Eisenbahnen in der Hand hatte, unendlichen Schaden gestiftet hat.

Aber das Bürgertum hat heute nicht bloss aus den angegebenen nationalen Gründen gegen die Entstaatlichungsaktionen viel einzuwenden, es ist vielmehr auch anderwärts gern geneigt, zugunsten des Bank- und Finanzkapitals abzudanken, weil es von diesen ein starkes Gegengewicht gegen die demokratischen Einrichtungen erhofft, die sich heute gerade in Betrieben, auf die der Staat Einfluss hat, nicht so leicht beseitigen lassen.

Andererseits hat aber der Kapitalismus in einer Zeit, in der er sich zum Hochkapitalismus entwickelt und wo er mit seinen Verschmelzungs- und Vertrustungsplänen die Herrschaft über die Welt antritt, gerade das lebhafteste Interesse an den Verkehrsmitteln, weil sie zur Festigung seiner Macht geradezu eine Voraussetzung sind.

Das Finanz- und Bankkapital würde dann zugleich die Eisenbahnen zu Unternehmungen umgestalten, die einen riesenhaften Reingewinn sichern, ohne dem bekanntlich kein Schornstein raucht. Der Weg dazu führt heute über die überall im Gange befindliche Rationalisierung, freilich nicht bloss im Sinne einer volkswirtschaftlich wünschenswerten Betriebsverbesserung, sondern wäre es vielmehr zu fürchten, dass dieser Weg versucht würde durch rücksichtslose Ausnützung der Menschenkraft, durch einen Raubbau an dem Personal und an der Allge-

meinheit. Privatkapitalismus bedeutet Rückkehr zu den nackten Grundsätzen einer hemmungslosen Ausbeutung.

In der Zeit, wo also der Appetit des Privatkapitals auf die Eisenbahnen wächst, hat das Personal überall die grösste Ursache auf der Hut zu sein und sich für die Zukunft zu wappnen, damit es seine sozialen Errungenschaften gegen alle Gefahren schützen kann.

Darum, alle in die Organisation, denn nur eine starke Organisation kann unsere Rechte verteidigen.

F. F.

Lesce.

Vabilo na ustanovni občni zbor podružnice v Lescah, ki se vrši 6. novembra ob 10. uri v društvenih prostorih »Svobode«, restavracija Katunek v Lescah. Dnevni red: 1. Poročilo od početka do danes. 2. Poročilo centrale (poroča delegat centrale). 3. Volitev odbora. 4. Vpisovanje novih članov. 5. Slučajnosti. Sodrugi, udeležite se polnoštevilno.

Pripravljalni odbor.

Iz Rogatca.

Dobili smo po naključju od »Zveze« časopis, v katerem hvali svoj ustanovni občni zbor, ki ga je imela v Rogatcu. Da pa ne odgovarja vse resnici, pričamo mi člani Saveza, kateri smo se ga tudi iz radovednosti udeležili.

Prvo besedo je imel g. progovni mojster, potem pa njegov povabljeni, ne vemo od kod. Govoril je veliko ali nič takega, kar bi nas zanimalo. Iz govora gospoda povabljenega smo bili na jasnem, da je od »Zveze«. Ko je prosil naš sodrug Čanžek za besedo, so mu jo odklonili, pač pa je potem izrabil desetminutni njihov odmor. Razlagal nam je program »Saveza« in program »Zveze« in končno tudi njih delovanje. Odobravali ga nismo samo mi, temveč tudi zvezarji, razun par, ki se niso spoznali. Ker pa naš s. Čanžek ni nehal govoriti, je vstal od »Zveze« prog. mojster rekoč: Kdor je zato, da Čanžek utihne, naj roko vzdigne. Večina se ni ganila, razun par izjem, ki so hoteli pokazati prog. mojstru častno zvestobo. Pač pa se je slišalo: Čanžek naj govori! In tako sta doživela oba ustanovitelja precejšen poraz. Da sta pa dobila nekaj progovnih delavcev (članov), je pa vzrok deloma strah pred progovnim mojstrom.

In že spregledujejo, da niso na pravi poti za boljši položaj, zato se njih število zopet krči. Trdimo pač, da je bil njih občni zbor samo agitacija za Savez Željezničarjev Jugoslavije, ker je naše število članov že precej naraslo, odkar je imela »Zveza« tukaj svoj občni zbor.

Člankar navaja tudi v svojem časopisu, da smo bili mi okoli Čanžeka njegovi adjutanti. Takšnih adjutantov je prišel tudi on iskat med nas, a mi mu nismo nasedli, ker predobro poznamo njegovo organizacijo. Zaradi naš lahko pride še večkrat dol v Rogatec, ali kaj si mislimo, to je naša stvar. — Člani Saveza Željezničarjev Jugoslavije v Rogatcu.

Sav. Brestavec.

Ker se iz postaje Sav. Brestavec do sedaj še nikoli ni kaj slišalo, bi si naši sotrpini v druigh postajah gotovo lahko mislili, da vlada v tej postaji največja zadovoljnost. A motili bi se. Služba je na tej postaji skrajno naporna. Dokaz temu je pogosta obolelost uslužbencev, kakor še nikoli poprej. Dogodilo se je celo, da je kretnik v službi onemogel, nakar so ga zanesli domov ter je v teku treh ur nenadoma murl. Kakšen turnus imamo? V postavljalnicah 16/24, v postaji 12/24, post. delavca 24/24, katera sta tudi v teku treh mesecev izgubila po zakonu pripadajoča dva prosta dneva mesečno. Tu imamo rudnik, dva kamnoloma in postajno rampo za nakladanje lesa in drugo, kamor se skupno dostavi dnevno za 50 voz v razdalji 100 metrov. Da je v tej postaji zadosti premika, kakor tudi drugega posla, je samo ob sebi umevno, a k temu pride še pomanjkljiva tirna naprava in kretnice na roko, opremljene s ključavnicami, Vsled pomanjkanja zadostnih tirov se mora na obeh koncih

postaje premikati na glavni tir, kar pa premik jako otežkoča radi močnega prometa. Količkaj razumen človek mora uvideti, da mora tukašnja oseba zbrati vse svoje moči, da zamore opravljati že itak naporno službo kolikor mogoče točno.

Pa to še ni zadosti; prenašati mora tudi razne šikane, največ pa od višjih predstavljajev. Dogodila sta se celo že dva slučaja, da se je kaka stvar nalašč prikrla in se potem od dotičnega uslužbenca, ki je to uporabljal, zahtevala. Dokazi na razpolago. Po našem mnenju je tako početje otročarija. Priporočamo, da se taki in enaki slučaji čimprej opuste, ker mera potrpežljivosti je že polna. Ker se od nas zahteva točna služba, naj se predpostavljeni raje brigajo za naše pravice, za katere se bomo tudi mi do skrajnosti borili. Drugič pogledamo še v druge kote.

Trbovlje.

Dne 16. oktobra je bil tu shod Zveze, katerega se je udeležilo 10 do 14 železničarjev, med njimi tudi par sodrugov. Poročal je g. Juh. Nikakor Zveza ni več zadovoljna s Trbovljami, ker danes že prav lahko skoro na prste sešteje glave svojih zvestih. Baj se vali krivda na propadu Zveze na nekega gosp. uradnika. Mi delavci v Trbovljah pa izjavljamo, da smo zapustili Zvezo, ker so se nam odprle oči in ker smo jo preveč dobro spoznali.

Za nas obstoji le ena organizacija, ki je edina prava boriteljica za železničarje in to je **Savez železničarjev**.

Pri nas se je tudi razglasilo, da bomo odslej delali vsak dan do pol petih, da bomo v soboto popoldne prosti. Ko se nam je to razglasilo, smo proti temu protestirali, da se ne strinjamo, pa se nam je dejalo, da so tozadevno intervenirali »Zveza«, »Savez« in še ena organizacija. Takoj smo se prepričali, da Savez te intervencije ni vložil, ako pa jo je Zveza, jo je vložila proti volji nas prizadetih.

(Enako pritožbo smo dobili iz Krškega, kjer so bili tudi obveščeni, da se je na željo delavstva uvedel nov delovni čas. Na vse to pripominjamo, da se delovni čas v lastnem delokrogu sekcije lahko spremeni tako, da delajo delavci vsak dan pol ure dalje, da so v soboto prosti, to pa le takrat, kadar za to zaprosi pretežna večina delavstva. Op. ured.)

Ostali kraji.

Kakor na Hrvaškem, tako so se vršili tudi v Sloveniji v drugi polovici oktobra številni sestanki, občni zbori in shodi.

Med drugim so se vršili občni zbori v Logatcu, Zalogu in Rakeku, kateri poslednji je bil najštevilnejše obiskan ter stopa podružnica Rakek že prvi mesec po ustanovitvi v prve vrste po številu članov.

V Kranjski gori se je vršil shod in nato občni zbor, katerih se je udeležilo pretežno število službe prostih in s tem dokazalo, da ne bodo klonili pred reakcijo, ampak vztrajali naprej ne začrtani poti v boju do končne zmage.

Tudi v Indiji je bil krasno uspel shod, o katerem prinesemo poročilo prihodnjic.

Agitacijski mesec september in oktober sta ojačala pozicije Saveza ter je samo v Hrvaški in Dalmaciji pristopilo tekom oktobra nad 100 novih članov.

Politika ali borba pravice.

Ako se ozremo v staro zgodovino ali premišljujemo današnje čase, nam lahko slehernemu železničarju kar lasje vstanejo pokoncu. Vzroki za to so pa ogromni in kdč je povročitelj? Odgovarjali ne bomo na široko, ker je že po večini znano javnosti, le toliko povemo, ker nepopisno mučenje ne preneha in se vse izgovarja, da je odredbe višje oblasti, kateri se morajo pokoriti uslužbenci. Železničarji Jugoslavije se pritožujejo na vse mogoče načine, ena kategorija čez drugo. Za danes hočemo opisati stališče in vrednost, pa pravice sekcijško progovnega osovja, oziroma delavcev. Že ob začetku ugotovimo, da se ti ljudje ne smatrajo za državljane in se jih smatra za vse drugo, samo za človeka ne. Potom časopisja je že širom sveta znano o redukciji tekočega leta. Pri marisikaterih potrebnih cenah se cene zvišujejo, tem revežem pa se ne samo plače znižujejo, delovni

dnevi skrajšujejo, ampak še plačani dopusti se zabranjujejo z izgovorom, da je stalež delavcev premajhen, dela veliko, proge slabe. Ob času slabega vremena se jih naganja domov ali v nujni potrebi pičlo računava in še to oponaša. Po več ur hoda imajo do dela, naganja se jih na delo in delati morajo faktično osem ur; spravljajni orodja se pa ne računa za delovni čas. Zahteva se od nas, proge vzdrževati sigurno in varne in delo vršiti vestno, brez vsakovrstnega orodja in materijala, ne oziraje se, če je to mogoče ali ne. Moraš, če ne, pa pojdi. Pa ko bi to slišali samo od ministra, g. generala, ampak slišimo od gospodov, k se imenujejo uradniki, posebno g. nadzornikov (progovnih mojstrov) s pomočjo paznikov in sekcijških organov. En slučaj. V tekočih mesecih se je dalo ustmeno povedati delavcem, ga se čez osem dni plačanega dopusta ne more dovoliti vsled preobilnega dela, ostalih sedem dni si naj hranijo za zimski čas. Kdor pa je imel silno potrebo za izostati, je lahko izostal na račun neplačanega dopusta. Pri delu se pozna zamuda dela vseeno, ali je plačan ali neplačan. Pri gospodih je to najbrže drugače kateri smatrajo delavce za tako neumne, pa hočejo na ta način farbatiti ljudi. Drugič na ustmena poročila sploh ni nobene garancije, saj še pismenih zakonov s podpisni ne upoštevajo. Ako pa naj stari delavci tako vestno spolnujejo svojo službo, potem se pa tudi drugi naj držijo točno predpisov in naj ne tratijo zlatega časa za vsakovrstne lumparije in surovosti, s katerimi pobijajo pred svetom in višjimi oblastmi vsemu delavstvu njegove pravice in poštenje. Ako ravno smo prejeli s ministrskim podpisom poročilo, v katerem se je močno zažugalo proti takemu postopanju in pozivalo neke starešine na odgovornost, ali vse nič ne pomaga. Pri nekaterih izide vse na dobrem, pri drugih pa skoraj ni noben korak storjen po volji. Prigodilo se je, da so si radi neizmerne surovosti uslužbenci morali iskati pri sodnih svojih pravic in so nekateri tam uspeli, drugim se pa hoče izpiti zadnja kaplja krvi in njihovih pravic in mnogokrat po nedolžnem. Za danes le toliko in obžalujemo celo vrsto enakih slučajev v dobi dvajsetega stoletja v sredini Slovenije in da se pripete taki slučaji tudi v sekciji Ptuj. Vi delavci si pa vzamite v zgled, kako se danes vse organizira, še duhovščina organizira mladino, posebno dekleta in žene, še moze nagovarjati in strašijo s strašno sodbo. Ali ni potem neumno zapravljati borni zaslužek in zane-marjati organizacijo! Železničarji Jugoslavije, progovni delavci, kedaj vas bo srečala pamet, da vstopite vsi v našo bojovno organizacijo?

Iz sekcije vlakospremnega osovja.

Nekaj sodrugov vlakospremne sekcije kritizira, da se ne dela takokakor bi se moglo. Na to se mi zdi potrebno odgovoriti sledeče:

Ako bi se ti sodrugi zavedali dolžnosti napram organizaciji, bi se v večjem številu udeleževali sestankov, kjer se razpravlja o organizaciji in vseh strokovnih zadevah.

Sodrugi! Kritika v organizaciji je potrebna, vršiti se pa mora na merodajnem mestu; kritika v raznih gostilnah in beznicah pa več škoduje, nego koristil!

Mnenje posameznih sodrugov, da je vse eno, ako se sestankov udeležijo ali ne, je napačno. Ako bi se članstvo udeleževalo sestankov, bi bilo poučeno o vseh intervencijah in drugih stvareh, zakaj in kako so se vršile in izostalo bi marsikatero predbacivanje napram enem ali drugem; poglobilo bi se medsebojno zupanje, kar je za organizacijo velike važnosti. Pregovor pravi: Brez muje se še čevljev ne obuje!

Potreba je, da se potrudite tudi vi, dela dovolj, največ pa v sekciji vlakospremnega osovja. Rešiti je vprašanje dodelitve zaviračev, čim nastavljenega osovja in več drugih stvari vpije po spremembi. Krivice, ki se gode vlakospremnemu osovju vse meje; danes že nikdo ne ve, kam spada. Predvsem bi se morala pri nastavljenem osovju vpoštovati uporaba v eksekutivni službi. Ako pride danes kdo s pritožbo k g. uradniku in sklicuje na izpit, mu pravi, da je merodajna starost; ako pride starost, je merodajna uporaba in tako gre vse to naprej, pa le v škodo osovja.

Sodrugi, vsa mesebojna kritika izven organizacije je odveč. Zavedajte se svojega položaja in s skupnim delom pomagajte graditi — Sloga jači, nesloga tlači!

Gospodu Žebotu, narodnem poslancu,

Beograd.

»Glasnik železničara i brodarca«, glasilo nacionalnih železničarjev pri naša v številki 19-20 od 20. oktobra

1927 vest, da ste na zborovanju v Novem mestu pred volitvami v Narodno skupščino resnici na ljubo izjavili, da je zahteval Savez uvedbo plač po tržnih cenah in da nosi izključno samo on (Savez) vso krivdo, ako se železničarskim delavcem sedaj tako slabo godi.

Ako citirane navedbe res odgovarjajo Vaši na shodu podani izjavi, ugotovljamo, da je bila ta izjava nesramno zlagana.

Centralna uprava SZJ.

Ugotovitev glede urnih plač.

Pod ministrom Sušnikom je bila sklicana anketa za sestavo delavskega pravilnika. Tej anketi je predsedoval g. dr. Kavčič. Kot zastopnika »Strokovne in pravovarstvene organizacije« sta nastopila s. Stanko in Majer, ki sta odločno vztrajala za uvedbo dnevnih in nato mesečnih plač za delavce z avtomatičnim napredovanjem ter sta dosegla, da je proti mnenju večine delegatov Zveze (ki so zastopali urne plače) ta predlog bil postavljen kot druga verzija v protokol.

Delegati Zveze (inž. Jolič iz Niša, Sabljak iz Zagreba in še več drugih) pa so vztrajali na dosedanjih urnih plačah in za nje tudi glasovali. Celo g. Sovre je glasoval za oba predloga, toraj za naše dnevne in nato za urne plače, za katere je glasovala večina delegatov Zveze. Iz tega je razvidno, kakšno stališče je zavzela k urnim plačam »Strokovna in prav. organizacija«, oz. Zveza. Sodruga opozarjamo na tozadevne ugotovitve v tedanjem »Organiziranjem železničarju« (letnik 1924), kjer je vse točno reproducirano o poteku konference.

Centralna uprava SZJ.

Internacionalni pregled.

Kongres poljskih železničarjev.

V času od 25. do 29. septembra se je vršil v Varšavi kongres poljske železničarske organizacije, ki je v sklopu ITF. Istočasno se je vršila tudi otvoritev novozgrajenega centralnega železničarskega doma.

Otvoritvi kongresa in delu so prisostovali delegati iz raznih tujih držav (Nemčije, Avstrije, Litve, Norveške, Estonske itd.). (Naš Savez je zastopal predsednik s. Kovač.) Kot zastopnik ITF iz Amsterdama je prisostvoval s. Nathaus. Tuji zastopniki so bili prisrčno sprejeti in počutili smo se vsi kot ena velika družina z istimi cilji. Novi železničarski dom, mogočno, šestnadstropno poslopje, nam je bilo priča, da je poljska organizacija močna in da se članstvo ter vodstvo ni strašilo žrtev za stavbo, ki stane v našem denarju preko 20 milijonov dinarjev. Poleg članarine je prispeval sleherni organiziran sodrug mesečno poseben prispevek v stavbeni fond v znesku Din 3.—. Poleg tega doma posedujejo železničarji po vseh večjih mestih svoje domove ter ima organizacija načrt tekom prihodnjih let v vseh distriktih (organizacija se deli v več sekretarijatov) sezidati lastne domove.

Velika zborovalna dvorana novega doma je bila okrašena z rdečim cvetjem in zastavami. Na kongresu je bilo 297 delegatov, ki so zastopali 120 podružnic s 63.000 člani; galerija je bila polna poslušalcev. Predsednik Kuzylowicz je v otvoritvenem govoru pozdravil tuje in domače zastopnike. Med govorniki se je čulo pohvalne izraze sodruga Dačinskija, ki se je boril že v avstrijskem parlamentu za delavske pravice. Vehementno se je pa napadlo člana vlade, Pilsudskija, katerega je delavstvo izvolilo in sedaj pa diktatorsko vihti za bičem preko njihovih glav. Radi tega je bil drugi dan zaplenjen delavski list »Robotnik«, ki je prinesel poročilo govornika.

Železničarska organizacija na Poljskem je ena najmočnejših razrednih organizacij in si je izvajala v marsičem lepe uspehe, katerih po drugod ne moramo zaznamovati. Druge nasprotno organizacije uradništva in delavstva imajo tako malo število članov, da se ne morajo pri-

KARO

nepremočljivi jesenski in zimski čevlji vseh vrst
DRAG. ROGLIČ
MARIBOR, KOROŠKA C. 19

Pri osebni nakupu tudi plačilne ugodnosti.

merjati k razredni železničarski organizaciji.

V novo zgrajenem domu imajo vse sorodne organizacije svoje prostore. Krasno je urejena železničarska knjižnica, ki ima preko 4000 leposlovnih in zgodovinskih knjig. Te knjige se razpošiljajo povsod po podružnicah brezplačno (tudi to je uspeh strokovne organizacije). Vpoštovati je, da je imela ta organizacija pred tremi leti še 50 odstotkov nepismenega članstva, po večini progovni in kurilniški delavci. V teku triletnega delovanja se je tudi v tem pogledu odstotek znatno zmanjšal.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen stari odbor.

Želeti je, da bi se ta organizacija tudi v bodoče krepko razvijala, da bo zmožna odbiti vse napade, ki ji pretijo in izvojevati za članstvo boljšo bodočnost.

V tem smislu so bile izražene besede sodrugov, ki so morali vsled pomanjkanja časa oditi pred zaključkom kongresa.

Orjaški boj nemških rudarjev. 100.000 stavkajočih.

V premogovnikih rjavega premoga srednje Nemčije je prišlo med zastopniki rudarskega delavstva in rudniškimi podjetniki do ostrega spora. Vzrok temu so preizkuse plače rudarjev, ki so v primeri z rudarji rudnikov črnega remoga veliko slabše.

Državno delavsko ministrstvo se je postavilo na stran podjetnikov in izjavilo, da pomeni vsako povišanje plač nov porast cen produkcije. Na podlagi tega dejstva ni preostalo rudarski zvezi Nemčije ničesar drugega, kakor izdati poziv na to delavstvo, ali je pripravljeno se bojevati za svoje boljše življenske pogoje ali ne? Rezultat tega poziva je bil ta, da se je do zadnjega moža (75.000 rudarjev) vse izreklo za boj. Tako je to delavstvo že z dnem 8. oktobra odpovedalo službo in z 17. oktobrom se je pričela stavka.

Rudarska organizacija je kljub temu, da je materielno močna, še na podlagi svojih pravil uvedla obvezen stavkovni sklad za vse svoje člane po 5 M (68 Din) mesečno.

Med tem je boj rudarjev končal z zmago. Plača se jim je zvišala za 60 Pf. na šihito.

Občni zbor Stavbene in gostilniške zadruga »Delavski dom«, r. z. z. o. z. na Glincah se vrši 5. novembra 1927 ob 7. uri zvečer v Zadrugnem domu na Glincah s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Nasveti in predlogi za nadaljno delo. Vse člane vabimo, da se občnega zbora v čim največjem številu udeleže.

Seja pokrajinskega načelstva SSJ se bo vršila v torek, dne 1. novembra 1927 ob 8. uri v Celju v klubovi sobi hotela »Union«.

Železničarski koledar za leto 1928 je izšel ter ga te dni razpošiljamo vsem, ki so ga naročili.

Na strokovno vsebino smo opozorili že zadnjic. Koledar stane le Din 10.—.

Dolžnost slehernega sodruga je, da kupi le naš železničarski koledar in ne podpira izdaj nasprotnih organizacij. Zato kupi vsakdo koledar le pri poznanem zaupniku, članu Saveza.